

Лісова С.В. Проблема забезпечення якості вищої освіти з позицій системного підходу // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 160-172.

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПОЗИЦІЙ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Системний підхід в оцінці якості освіти – це методологічний напрям, що визначає, за певним принципом, у цілісному освітньому процесі, певну групу елементів (систему) й розглядає всередині неї (її самої) взаємодію із зовнішніми об'єктами (із середовищем). При такому системному підході необхідно виділити компоненти освітньої діяльності (певним чином організованого процесу), виявити їхні функції в системному цілому, а також визначити процес взаємодії компонентів, що забезпечують відтворення цілого, та встановити всі фактори саморозвитку процесу освіти, в якості самостійної частини загального соціального процесу.

Система освіти, як і будь-яка система, характеризується цілісністю, структурністю, взаємозв'язком із середовищем, ієрархічністю, різноманіттям описів.

Системний підхід відображає загальний зв'язок і взаємозумовленість явищ і процесів навколишньої дійсності. Він орієнтує дослідника й практика на необхідність підходити до явищ життя як до систем, що мають певну будову й свої закони функціонування. Сутність системного підходу полягає у тому, що відносно самостійні компоненти розглядаються не ізольовано, а в їхньому взаємозв'язку, у розвитку й русі. Він дозволяє виявити інтегративні системні властивості і якісні характеристики, які відсутні серед складових елементів системи¹. Предметний, функціональний й історичний аспекти системного підходу потребують реалізації єдності таких принципів дослідження, як історизм, конкретність, урахування всебічних зв'язків й розвитку.

Системний підхід спонукає до реалізації принципу єдності педагогічної теорії, експерименту й практики. Педагогічна практика

¹ Коваленко І.І. Вступ до системного аналізу: навч. посіб. / І.І.Коваленко, П.І. Бідюк, О.П. Гожий. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2004. – 148 с.

є діючим критерієм істинності наукових знань, положень, які розробляються теорією й частково перевіряються експериментом. Практика стає й джерелом нових фундаментальних проблем освіти. Отже, теорія є підґрунтям для правильних практичних рішень, але глобальні проблеми, завдання, що виникають в освітній практиці, породжують нові питання, які потребують фундаментальних досліджень.

Відтак, актуальним є представлення якості освіти як різнопланової системи й показ практичної значущості її елементів.

Підвищення якості вищої освіти посідає протягом останніх років домінуюче місце у питаннях забезпечення конкурентоспроможності освітньої системи України і підготовки кадрів відповідної кваліфікації. Вплив інтеграційних процесів, зростаюча роль глобалізації викликають необхідність використання міжнародних освітніх стандартів і критеріїв оцінки якості у сфері освіти. Водночас різниця у потенційних можливостях і ресурсному забезпеченні вищої школи України у порівнянні із розвиненими країнами не дозволяє говорити про рівноцінні підходи до питань підвищення якості освіти. Негативний вплив виявляє природна інерційність освітніх процесів, яка втілюється у недостатній здатності системи вищої освіти протистояти зовнішнім силам. Криза вищої школи супроводжується поверхневим характером реформ університетської освіти, втратою викладацьких кадрів, зниженням якості освіти, розривом інформаційних зв'язків, руйнуванням матеріально-технічної бази вищої школи і різкою девальвацією самого статусу викладацької діяльності. Для подолання існуючого становища, враховуючи соціально-економічні та політичні зміни в суспільстві, зміцнення державності, входження України в світове співтовариство, необхідна структурна реформа національної системи вищої освіти. Відмінними рисами навчального процесу міжнародного рівня є гнучкість, адаптивність, модульність, економічна ефективність, орієнтація на споживача, опора на передові комунікаційні та інформаційні технології. У зв'язку з тим, що сучасне суспільство вступає в епоху інформатизації, інформація стає одним з найважливіших ресурсів, в освітньому процесі світового рівня. Спостерігається також такий процес, як глобалізація – процес, який передбачає в галузі освіти інтеграцію та координацію національних освітніх систем. Пріоритетним завданням є

модернізація вищої освіти відповідно до сучасних міжнародних вимог

Системний підхід до проблеми забезпечення якості вищої освіти, як й метод аналізу освітнього процесу, спрямований на виявлення внутрішньої структури, особливостей компонентів і специфіки технології модульно-залікової освіти як варіанта побудови педагогічної системи. Педагогічна система представлена як сукупність соціально-педагогічних феноменів, взаємодія яких призводить до появи нових якостей, властивих окремим компонентам, що її утворюють

Доцільно зупинитися на визначенні сутності педагогічної системи і дій системного підходу.

У педагогічній науці поняття «педагогічна система» різними дослідниками тлумачиться неоднаково. Однак, беручи до уваги той факт, що основною відмінною рисою системи вищої освіти третього покоління є компетентнісний характер, педагогічна система являє певну сукупність взаємозалежних засобів, методів і процесів, необхідних для створення організованого, цілеспрямованого й спеціального педагогічного впливу на формування особистості із заданими якостями².

З позицій системного підходу, у цьому визначенні, виділяються наступні внутрішні аспекти педагогічної системи: системно-компонентний, системно-структурний, системно-функціональний і системно-інтегративний.

Системно-компонентний аспект системного підходу дає відповідь на питання: із чого, з яких компонентів утворено ціле? Компоненти системи у філософському розумінні – це ті структурні одиниці, взаємодія яких викликає й забезпечує властиві системі якісні особливості.

Без стійких зв'язків, взаємодії компонентів, тобто без структури, система перестала б існувати як конкретне ціле. Наявність структури – умова нагромадження кількісних змін усередині системи, є необхідною передумовою для її наступного розвитку й перетворення.

Будь-яка система соціального порядку активна, діяльна й виявляється в її функціях. У свою чергу, функцією системи є

² Степанов С.А. Методические рекомендации по внедрению типовой модели системы качества образовательного учреждения / С.А. Степанов, В.И. Круглов, В.В. Азарьева и др. – СПб.: СПбГЭТУ, 2006. – 408 с.

інтегрований результат певних дій, компонентів, що її утворюють. По відношенню до системи, вони носять доцільний характер, або ж компонент випадає із системи й стає стороннім предметом для неї. Зміни в природі компонентів, у характері їхньої взаємодії викликають відповідні зміни у функціях, як самих компонентів, так і системи в цілому.

Отже, системний підхід – це не просто виділення системного об'єкта як суб'єкта пізнання, але й процедура його системного засвоєння³. Найбільш продуктивний шлях до цього – конструювання педагогічної структури відповідно до потреб і цілей наукового дослідження.

Основним завданням системного підходу в освіті є побудова оптимальної моделі, що поєднує засвоєння теоретичних знань і застосування їх у вирішенні практичних питань, які сприяють формуванню професійних компетенцій у майбутнього фахівця.

Різні підходи і механізми контролю підготовки студентів викликають необхідність додаткових досліджень і розробки моделі менеджменту якості вищої освіти, прийнятної для національної освітньої системи.

Щоб підвищувати якість освіти, необхідно обов'язково навчитися точно вимірювати ці показники процесу освіти.

Стратегічними пріоритетними завданнями реформування системи освіти в Україні є: побудова національної системи освіти, формування освіченої творчої особистості, забезпечення пріоритетного розвитку людини; функціонування і розвиток національної системи освіти на основі принципів гуманізму, демократії, пріоритетності суспільних і духовних цінностей; вихід системи освіти в Україні на рівень систем освіти розвинених країн світу шляхом докорінного реформування його концептуальних, структурних і організаційних основ⁴.

Ефективність створеної нової системи освіти можна оцінити з точки зору витрат на освіту та якості освітніх послуг. Оцінювати ефективність, раціональність витрат на освіту потрібно на підставі таких критеріїв, як економність, продуктивність і результативність.

³ Коваленко І.І. Вступ до системного аналізу: навч. посіб. / І.І.Коваленко, П.І. Бідюк, О.П. Гожий. - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2004. – 148 с.

⁴ Настанови щодо програм якості (ISO 10005:2005, IDT): ДСТУ ISO 10005:2007. - [Чинний від 01.01.2008]. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 21 с. – (Національний стандарт України).

Економність характеризує витратну, ресурсну сторону ефективності. За цим критерієм витрати мають бути мінімальними. Продуктивність визначається як співвідношення обсягів продукції або послуг з розміром витрат на їх виробництво. Результативність свідчить про відповідність витрат і досягнутих результатів конкретним цілям. Якщо при оцінці продуктивності увага концентрується на виправданні витрат, то при аналізі результативності – на мірі адекватності одержаних результатів певним потребам суспільства.

У системі вищої освіти системний аналіз відіграє провідну роль, тому що з ним процедура пізнання системного об'єкта освоюється всебічно.

Проблеми якості вищої освіти і визначення її результативності досліджують учені різних країн, зокрема, Л.М. Віткін, С.М. Домбровська, Дж. Парусінські, А.І. Чміль, І.І. Мусієнко, Р.В. Бичківський, Є.С. Міщенко, М.З. Світкіна, С.А. Степанов, А.В. Кайдалова, З.Б. Живко, М.І. Шаповал та інші⁵. Однак, зазначимо, що сама базова категорія «якість освіти», як мета, у освітній практиці, дотепер ще недостатньо визначена.

Сучасний стан проблеми якості освіти віддзеркалює протиріччя, що підсилюються, з одного боку, між зростаючими вимогами суспільства до моральності й інтелекту людини, її здібностей до проектування, прогнозування, (що виявляється в системі сучасних

⁵ Віткін Л.М. Системи якості ВНЗ: теорія і практика / Л.М. Віткін, О.І. Волков, Г.І. Хімичева, А.С. Зенкін. – К.: Наук. думка, 2006. – 301 с. ; Домбровська, С. М. Державні механізми менеджменту якості вищої освіти України [Текст] / С. М. Домбровська//Управління. – 2013. – №2. – С. 54-59.; Живко З.Б. Системний підхід до функціонування інформаційно-управлінської системи та системи управління якістю // Проблеми науки. – 2010. – № 4. – С. 24-32. ; Кайдалова, А. В. Актуальність впровадження систем менеджменту якості у вищих навчальних закладах медичного та фармацевтичного профілю в Україні та країнах СНД / А. В. Кайдалова, О. В. Посилкіна // Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи: міжн. наук.-практ. інтернет-конференція, 17-20 берез. 2014 р. – Х.: Вид-во НФаУ, 2014. – С.354- 356.; Мусієнко, І.І. Принципові відмінності системи освіти України від вимог європейського простору вищої освіти /І.І. Мусієнко // Наукові праці. Державне управління. – 2010. - Вип. 135. – Т. 147. – С. 28-31.; Степанов С.А. Методические рекомендации по внедрению типовой модели системы качества образовательного учреждения / С.А. Степанов, В.И. Круглов, В.В. Азарьева и др. – СПб.: СПбГЭТУ, 2006. – 408 с. ; Чміль, А.І. Принципи формування системи управління якістю освіти в умовах реформування [Текст] / А. І. Чміль// Післядипломна освіта в Україні. – 2006. – №2 (9). – С. 75-76.; Шаповал М.І. Менеджмент якості: підруч. / М.І. Шаповал. – К.: Т-во «Знання», 2003. – 475 с.; Parusinski, J. Ukraine's Higher Education Institutions: Fighting isolation [Електронний ресурс] /J. Parusinski //European Focus. – №7. – 2010.- Режим доступу: http://www.icps.com.ua/files/articles/56/10/EF_7_2010_ENG.pdf.

вимог до рівня професіоналізму, загальної культури й моральності громадян), з іншого боку, фактичним рівнем освіти й розвитку випускників освітніх установ. Цей фактичний рівень, часто виявляється нижче сучасних вимог, що підсилює тенденції до зростання загальної й функціональної неграмотності населення, небезпеку духовного й інтелектуального зубожіння суспільства⁶.

За цих умов принципового значення набуває пошук нових підходів до підвищення ефективності організації й управління освітніми системами, особливо вищою освітою з орієнтацією на її якісні аспекти й на цій основі здійснення системних реформ в освіті.

Розглянемо, як реалізується оцінка якості в освітній практиці сьогодні.

Наразі відсутня чітко структурована об'єктивна (єдина, стандартизована) база (підстава) оцінки для всіх ланок системи безперервної освіти. Кожен суб'єкт оцінки формує таку базу, зазвичай, самостійно, виходячи з того, що зазначено у навчальному процесі як зміст освіти з окремих дисциплін навчального плану (навчальної програми). Така суб'єктивна база оцінки реалізується, через сукупність нестандартизованих екзаменаційних питань і завдань з дисциплін, що пропонуються студентам перед відповідним іспитом. Якість такої суб'єктивної бази оцінки повністю залежить від рівня професійної кваліфікації суб'єкта оцінки (викладача або комісії)⁷.

Закладені в законодавчо-нормативних і програмних документах останніх років, принципові зміни в концептуальній моделі вітчизняної системи освіти, по-новому актуалізують проблеми якості освіти.

Основні напрями змін у концептуальній моделі вітчизняної освітньої системи, пов'язані, насамперед, з метою її функціонування й розвитку та передусім, з радикальними змінами вимог до якості освіти й індивідуального розвитку сучасної людини, а також з необхідністю адекватних змін у

⁶ The system of education in Ukraine: the state and prospects of development (Razumkov Centre analytical report) [Текст] / Razumkov Centre // National security & defense. – 2002. – № 4. – Р. 2-36.

⁷ Настанови щодо програм якості (ISO 10005:2005, IDT): ДСТУ ISO 10005:2007. – [Чинний від 01.01.2008]. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 21 с. – (Національний стандарт України). ; Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2012/2013 рр. [: стат. бюлетень. – К.: Держкомстат України, 2013. – 188с.

принципах організації й управління вітчизняною освітньою системою (на всіх її рівнях), як способах досягнення нових цілей.

Сформована вітчизняна освітня система й відповідний їй рівень розв'язання завдань оцінки якості освіти, постали в суперечність із головними тенденціями освітньої революції на її глобальному й національному рівнях та з новими вимогами соціальної практики до рівня (якості) освіти (підготовки) і розвитку сучасної людини, а також до якості самої освітньої системи⁸.

Відзначена суперечність повинна вирішуватися через реалізацію адекватної суспільної потреби концептуальної моделі вітчизняної освітньої системи й відповідний їй новий рівень постановки й розв'язання завдань оцінки якості освіти.

Науковий підхід до системного визначення якості вищої освіти охоплює наступні основні аспекти:

- формування категоріального апарату в галузі якості вищої освіти;
- всебічний аналіз системи вищої освіти як великої й складної соціальної системи, її основних компонентів, внутрішніх і зовнішніх потоків взаємодії;
- виявлення актуальних структурних моделей якості вищої освіти;
- нормування якості вищої освіти;
- оцінка якості вищої освіти;
- створення моніторингів якості вищої освіти як комплексних систем спостережень стану й змін, оцінки й прогнозу стосовно якості вищої освіти;
- моделювання систем дуального управління якістю у вищій освіті, що забезпечує взаємозалежне управління як функціонуванням, так і розвитком систем вищої освіти різних рівнів.

Окреслимо наступне актуальне коло питань в галузі якості вищої освіти:

- Якість підготовки фахівців з вищою освітою.
- Проблеми якості підготовки фахівців з вищою освітою.

⁸ Parusinski, J. Ukraine's Higher Education Institutions: Fighting isolation [Електронний ресурс] //J. Parusinski //European Focus. – №7. – 2010. – Режим доступу: http://www.icps.com.ua/files/articles/56/10/EF_7_2010_ENG.pdf.

- Системне дослідження якості вищої освіти.
- Норми якості вищої освіти.
- Критерії якості вищої освіти.
- Оцінка якості вищої освіти.
- Моніторинг якості вищої освіти.
- Забезпечення якості вищої освіти.
- Управління якістю вищої освіти.

На основі системного підходу, визначення системи вищої освіти включає наступні комплексні складові:

1. Система вищої освіти – це сукупність системних компонентів і відносин між ними:

- ступені й рівні вищої професійної освіти;
- вищі навчальні заклади всіх типів;
- студенти;
- освітні цілі, стандарти й програми вищої професійної освіти;
- зміст вищої освіти;
- професорсько-викладацький склад;
- освітні технології;
- органи управління вищою освітою всіх рівнів;
- інфраструктура вищої освіти, що забезпечує умови для функціонування системи вищої освіти (фінансова, навчально-методична, інформаційна, кадрова й ін.);
- інфраструктури, що забезпечують умови для розвитку системи вищої освіти (науково-дослідна, методична, видавнича, кадрова й ін.).

2. Система вищої освіти – це сукупність взаємозв'язків системи вищої освіти й суспільства:

- з вищими органами влади й управління усіх рівнів у країні;
- з населенням (через студентів, з родинами тощо);
- зі сферами залучення випускників навчальних закладів (у т.ч. з ринком праці);
- з економікою;
- з наукою;
- з культурою;
- з іншими рівнями вітчизняної системи безперервної освіти

3. Система вищої освіти – це сукупність міжнародних зв'язків (взаємодії) вітчизняної системи вищої освіти.

З погляду на зв'язки (взаємодії) всередині й поза нею, система вищої освіти відноситься до складних систем.

Отже, спираючись на системний підхід, цілі освітньої системи мають бути сформульовані мовою вимог до сучасної людини й, насамперед, вимог до її готовності вирішувати завдання та проблеми на всіх рівнях суспільної й індивідуальної життєдіяльності: від глобального до побутового, тобто три типи завдань-проблем, а саме – виживання, функціонування й розвиток.

Найбільш високі вимоги до сучасної людини, повинні бути пов'язані безпосередньо із цілями вищої освіти, а також із цілями післядипломної освіти й самоосвіти тієї частини членів суспільства, які вже здобули у свій час вищу освіту. Для всіх ступенів освітньої системи, вимоги до людини й, відповідно, цілі цих ступенів освітньої системи, мають зберігати наступність та відповідати цілям вищої освіти.

Загальна структура вимог до сучасного фахівця з вищою освітою безпосередньо вирізняє структурно-змістові межі категорії «якості вищої освіти» як результату. У цьому значенні, «структура якості вищої освіти (освіченості) студентів ВНЗ», виступає ключовим об'єктом системного дослідження, системно-структурною основою предметної галузі оцінки й аналізу якості вищої освіти.

Вимоги, щодо сучасного фахівця з вищою освітою поділяються, у свою чергу, на дві групи:

➤ вимоги до змісту й рівнів сформованості суспільно й особистісно значущих загальних (інваріантних) інтелектуальних умінь й індивідуальних властивостей, що забезпечують готовність людини до розв'язання основних завдань та проблем різних за складністю;

➤ вимоги до змісту й рівнів сформованості фундаментального знання для забезпечення готовності до розв'язання основних завдань та проблем різних за складністю.

Якість вищої освіти, як результат, інтерпретується через якість освіченості випускника ВНЗ, що розуміється як відповідність підготовки випускника ВНЗ динамічним вимогам соціально-економічної й культурно-професійної сфер життя (нормам, стандартам).

Під системним моніторингом якості вищої освіти розуміється комплексна система спостережень стану й змін, оцінки й прогнозу

стосовно якості вищої освіти (як результату, як процесу, як освітньої системи, її актуальних внутрішніх і зовнішніх зв'язків)⁹.

Останнім часом в академічному середовищі активно обговорюються питання формування систем забезпечення якості вищої освіти, орієнтованих на міжнародні стандарти серії ІСО й ТQM й інші, спрямовані, так чи інакше, на поліпшення якісних аспектів діяльності освітніх систем й установ¹⁰.

Загальною проблемою є незадоволеність державних, державно-суспільних органів управління освітою, широких кіл громадськості, представників світу праці якістю вищої освіти. Це, звісно, стимулює пошук більш ефективних підходів до управління якістю освіти, пов'язаних з міжнародними тенденціями в цій галузі й міжнародними показниками та критеріями якості вищої освіти. Створення адекватних систем управління якістю вищої освіти спричиняє зміну вимог до змісту й технологій оцінної діяльності¹¹.

Як відомо, система оцінки, що започаткована в останнє десятиліття в українській вищій школі, характеризується низкою слабких сторін. До них, мабуть, можна віднести таку, як «розмита» (слабка) орієнтація на якісні критерії в діяльності ВНЗ і насамперед – на кінцеві результати цієї діяльності, пов'язані з якістю вищої освіти, тобто підготовкою випускників. Моделі оцінки, що використовуються, спираються на безліч диференційованих характеристик і параметрів діяльності ВНЗ, але вільних від аналізу, на предмет їхньої переважної спрямованості на якість вищої освіти. Кількість показників, процедур і технологій оцінки, що використовуються, не збалансовано з ресурсами оцінної діяльності (тимчасовими, професійно-кваліфікаційними, фінансовими тощо). У діючій системі недостатньо скоординовано технології зовнішньої оцінки й самооцінки. Вони часто дублюють одне одного, замість того, щоб бути взаємно комплементарними. При цьому не можна не відзначити, що десятилітній досвід державної атестації й акредитації

⁹ Живко З.Б. Системний підхід до функціонування інформаційно-управлінської системи та системи управління якістю // Проблеми науки. – 2010. – № 4. – С. 24-32.

¹⁰ Настанови щодо програм якості (ISO 10005:2005, IDT): ДСТУ ISO 10005:2007. – [Чинний від 01.01.2008]. – К.: Держспоживстандарт України, 2008. – 21 с. – (Національний стандарт України).

¹¹ Шаповал М.І. Менеджмент якості: підруч. / М.І. Шаповал. – К.: Т-во «Знання», 2003. – 475 с.

ВНЗ в Україні безсумнівно підготував умови для переходу до більш досконалих моделей оцінки й управління якістю вищої освіти¹².

Загальна модель системи якості вищої освіти (управління якістю) стосовно вищої школи може бути представлена як багаторівнева ієрархія взаємодіючих систем якості (державна, міжрегіональна, галузева, регіональна, притаманна вищому навчальному закладу з його внутрішньою системою і рівнями). Тобто можна й треба говорити з позицій загальної моделі системи якості не тільки про рівень ВНЗ, але й про рівні поза ВНЗ. Отже, необхідно взяти до уваги що модель ВНЗ тісно взаємозалежна з усіма ієрархічними рівнями, включаючи глобальний, європейський рівень тощо¹³.

Основними джерелами та причинами проблем у забезпеченні якості вищої освіти (якості підготовки фахівців) у ВНЗ, на наш погляд є наступні:

- систематичне недофінансування вітчизняної системи вищої освіти протягом 10 років;

- значне зростання невизначеності стану й динаміки змін соціального й економічного середовища українського суспільства (пошук нових цільових орієнтирів і моделей розвитку), економічні й ринкові збої;

- відставання вітчизняної вищої школи від ряду світових і загальноєвропейських тенденцій у розвитку вищої освіти й удосконалюванні її якості;

- неадекватність сформованих механізмів розвитку й відновлення вищої освіти новим соціально-економічним умовам функціонування вищої школи;

- слабке оновлення й інтенсивне старіння професорсько-викладацького складу вищої школи;

- скорочення обсягів науково-дослідних робіт у ВНЗ і зниження науково-дослідного потенціалу колективів ВНЗ за останні 10 років тощо.

¹² Віткін Л.М. Системи якості ВНЗ: теорія і практика / Л.М. Віткін, О.І. Волков, Г.І. Хімічева, А.С. Зенкін. – К.: Наук. думка, 2006. – 301 с.

¹³ Мусієнко, І.І. Принципові відмінності системи освіти України від вимог європейського простору вищої освіти [Текст] / І.І. Мусієнко // Наукові праці. Державне управління. – 2010. – Вип. 135. – Т. 147. – С. 28–31.

Виходячи із зазначеного вище, зробимо наступний висновок щодо основних напрямів удосконалювання систем забезпечення якості вищої освіти (якості підготовки фахівців) у ВНЗ:

- підсилити законодавчо-нормативну орієнтацію ВНЗ на розв'язання проблем забезпечення якості підготовки фахівців;

- здійснити перехід до формування постійно діючого механізму розвитку державних освітніх стандартів вищої професійної освіти (на всіх рівнях організації управління вищою освітою), враховуючи вимоги сфери й ринку праці;

- підсилити контроль за відновленням змісту вищої професійної освіти у ВНЗ;

- розробити проект створення зразкових фондів оцінних засобів і технологій в усіх напрямках і спеціальностях вищої школи для підсумкової атестації студентів ВНЗ;

- організувати поетапне розгортання постійно діючого системного моніторингу якості вищої освіти, що охоплює всі рівні управління: державний – регіональний – рівень ВНЗ);

- удосконалити державну програму підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації й відновлення професорсько-викладацького складу ВНЗ;

- передбачити засоби, що стимулюють ВНЗ до зниження аудиторного лекційного навантаження викладачів і студентів і збільшення часу на самостійну роботу студентів під керівництвом викладачів;

- організувати підвищення кваліфікації ВНЗ в галузі системного проектування освітнього процесу відповідно до вимог якості підготовки фахівців;

- організувати підвищення кваліфікації управлінського персоналу ВНЗ у галузі сучасних систем якості у вищій освіті

Якісна освіта розглядається як інструмент соціальної і культурної злагоди й економічного зростання на шляху до розбудови більш конкурентоспроможної та сильної держави, тому, проблеми якості вищої освіти вимагають постійної уваги дослідників і реформаторів.